

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Zielonej Górze

LZG.410.010.01.2021

Elżbieta Polak – Marszałek Województwa Lubuskiego
Urząd Marszałkowski Województwa Lubuskiego
w Zielonej Górze, ul. Podgórna 7, 65-057 Zielona Góra

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/21/004 – Przygotowanie systemu wdrażania Funduszy Polityki Spójności Unii Europejskiej 2021-2027

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Marszałkowski Województwa Lubuskiego w Zielonej Górze ul. Podgórna 7, 65-057 Zielona Góra dalej <i>Urząd</i> lub <i>UMWL</i>
Kierownik jednostki kontrolowanej	Elżbieta Polak, jest Marszałkiem Województwa Lubuskiego od 22 listopada 2018 r. i nadal
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Realizacja działań w zakresie przygotowania regionalnego programu operacyjnego na lata 2021-2027. 2. Przygotowanie prawne i organizacyjne systemu wdrażania Funduszy Polityki Spójności na lata 2021-2027.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2019 r. do 31 sierpnia 2021 r. lub do dnia zakończenia czynności kontrolnych w jednostce (z możliwością wykorzystania dowodów sporządzonych przed lub po tym okresie).
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę Kontrolerzy	Najwyższa Izba Kontroli - Delegatura w Zielonej Górze 1. Krzysztof Hofman, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LZG/44/2021 z 9 czerwca 2021 r. 2. Anna Tronowicz, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LZG/43/2021 z 9 czerwca 2021 r. (akta kontroli str. 1-4)

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA	Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie realizację przez Urząd zadań w zakresie przygotowania systemu wdrażania funduszy polityki spójności Unii Europejskiej na lata 2021-2027. W Urzędzie podejmowano działania w ramach przygotowań do opracowania i wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego (dalej <i>RPO</i>) na lata 2021-2027. Działania te były adekwatne do obowiązującego stanu prawnego i faktycznego. Aktywnie uczestniczono w procesie powstawania Umowy Partnerstwa, negocjowano zawarcie Kontraktu programowego, opracowywano projekt RPO na lata 2021-2027. Przyjęte w UMWL rozwiązania organizacyjne polegające m.in. na wyznaczeniu komórki organizacyjnej odpowiedzialnej za przygotowanie i monitorowanie prac nad RPO na lata 2021-2027 oraz powołaniu dwóch Zespołów związanych w opracowaniu regulacji dotyczących perspektywy finansowej 2021-2027, pozwoliły na prowadzenie bieżących i systematycznych działań związanych
---------------------	---

¹Dz. U. z 2020 r. poz. 1200, ze zm. dalej: ustawa o NIK.

²Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

z opracowaniem RPO. Proces przygotowań i wdrażania projektu RPO był na bieżąco monitorowany i nadzorowany.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowe kontrolowanej działalności

OBSZAR	1. Realizacja działań w zakresie przygotowania regionalnego programu operacyjnego na lata 2021-2027
Opis stanu faktycznego	1.1. Zarząd Województwa Lubuskiego (dalej ZWL) w dniu 2 lutego 2021 r. w związku z rozpoczętymi 18 stycznia 2021 r. konsultacjami projektu Umowy Partnerstwa³ podjął stanowisko w sprawie alokacji na programy unijnej perspektywy finansowej na lata 2021-2027 oraz przesłał je do Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej (dalej MFIPR). W stanowisku tym ZWL wskazał, że projekt zawiera niekorzystną propozycję alokacji na realizację programu regionalnego dla województwa lubuskiego. ZWL zwrócił uwagę m.in. na/że: • brak fundamentalnych danych w zakresie zastosowanej metodologii i algorytmu podziału środków Polityki Spójności pomiędzy programy poszczególnych województw; • zaplanowana w projekcie alokacja podstawowa na lata 2021-2027 w kwocie 737 mln euro jest o 169 mln euro mniejsza od wartości programu dla lubuskiego realizowanego w perspektywie 2014-2020; • przewidywana w projekcie alokacja na realizację priorytetu pomocy technicznej jest o blisko 14 mln euro niższa od tej, która obowiązuje w perspektywie 2014-2020; • brak jest informacji o zasadach podziału zaproponowanej przez MFIPR rezerwy stanowiącej 25% środków na programy regionalne (7 mld euro) – podnosząc, że wpływa to na brak możliwości zaprojektowania wsparcia w ramach lubuskiego programu regionalnego oraz rozpoczęcie procesu konsultacji społecznych na poziomie województwa. ZWL wyrażając swój sprzeciw wskazał również na konieczność stosowania standardów, w zakresie przejrzystości i uwzględnienia potrzeb interesariuszy. (akta kontroli str. 600-603) W dniu 24 lutego 2021 r. MFIPR poinformował Urząd o zakończeniu konsultacji projektu Umowy Partnerstwa⁴, a ponadto: - o kwocie zarządzanej z perspektywy regionalnej, tj. 28 mld euro (ok. 40% alokacji Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Społecznego dla Polski); - dokonaniu podziału kwoty 21 mld euro pomiędzy poszczególne województwa, w tym dla województwa lubuskiego 737 mln euro⁵. Pozostałe ponad 7 mld

³ Umowa Partnerstwa stanowi podstawowy dokument organizujący realizację programów finansowanych ze środków unijnych w Polsce. Dokument ten na dzień 31 sierpnia 2021 r. nie został jeszcze zaakceptowany przez Komisję Europejską.

⁴ Uwagi do projektu Umowy Partnerstwa UMWL przesłał do MFIPR za pismem z dnia 23 lutego 2021 r. nr DIZ.VI.0825.1.3.2021. Dokument ten na dzień 31 sierpnia 2021 r. nie został jeszcze zaakceptowany przez Komisję Europejską.

potraktowano jako rezerwę RPO do podziału na dalszym etapie negocjacji kontraktów programowych.

Jednocześnie zwrócono się do Marszałków województw, w tym do Marszałka Województwa Lubuskiego (dalej *MWL*) o przekazanie do 26 lutego 2021 r. danych dotyczących proponowanego podziału alokacji podstawowej (21 mld euro stanowiących 75% ogółu kwoty przeznaczonej na finansowanie RPO) wg celów polityk (dalej *CP*), celów szczegółowych (dalej *CS*) oraz pomocy technicznej (dalej *PT*), a także szacunków przeznaczenia alokacji podstawowej na koncentrację tematyczną oraz wydatki klimatyczne.

(akta kontroli str. 367-369)

W dniu 13 kwietnia ZWL przyjął mandat negocjacyjny do rozpoczęcia rozmów z MFiPR w sprawie Kontraktu programowego na lata 2021-2027. W mandacie tym zawarto wstępny podział środków - z alokacji podstawowej przedstawionej przez MFiPR - na poziomie celów programu regionalnego a także uwagi i oczekiwania województwa lubuskiego w zakresie docelowej oczekiwanej puli środków (982 632 090,08 euro)⁶. Podkreślono, że województwo lubuskie nie otrzymuje dodatkowego wsparcia z innych środków (m.in. z Programu Polska Wschodnia czy Fundusz Sprawiedliwej Transformacji). ZWL podnosił, że wybrane przez MFiPR wskaźniki podziału alokacji podstawowej nie obrazują potrzeb województwa i nie obejmują całego zakresu obszarów przewidywanych do wsparcia.

(akta kontroli str. 425-462)

W dniu 10 maja 2021 r. do Urzędu wpłynęło zaproszenie dla MWL na spotkanie negocjacyjne Kontraktu programowego dla Województwa Lubuskiego⁷. Negocjacje rozpoczęły się 12 maja 2021 r., a 17 maja 2021 r. Ministerstwo przesłało do Urzędu projekt Kontraktu programowego. Przedmiotem negocjacji były m.in. kwestie dotyczące zakresu, warunków i kierunków wsparcia z rezerwy programowej dla przyszłego RPO.

Pismem z dnia 1 czerwca 2021 r., ZWL przekazał do MFiPR stanowisko w sprawie projektu Kontraktu programowego wraz z propozycjami zmian⁸ i uwagami technicznymi. W stanowisku tym zwrócono m.in. uwagę, że:

- alokacja podstawowa na etapie umowy partnerstwa była wyższa o około 1 mln euro, tj. 185 mln euro, a w projekcie Kontraktu programowego wskazano 184 227 306 euro;
- zaproponowana kwota alokacji na realizację priorytetu pomocy technicznej (22 080 780 euro wobec przyznanej na lata 2014-2020 kwoty 36 098 000 euro) jest niższa od oczekiwanej;
- ograniczono możliwość dofinansowania środkami budżetu państwa (30%) inwestycji z zakresu zadań własnych samorządu województwa. ZWL wniósł jednocześnie o usunięcie tego ograniczenia bądź podwyższenie limitu do poziomu 50%;
- niektóre wartości limitów ujęte w projekcie są wyższe niż wynikające z projektów rozporządzeń unijnych⁹.

⁵ Z czego 185 mln euro z EFS i 552 mln euro z EFRR.

⁶ UMWL oczekiwał otrzymania z tzw. rezerwy przynajmniej 245 632 090,08 euro.

⁷ Negocjacje odbyły się z uwagi na stan pandemii COVID-19 w formie videokonferencji.

⁸ Wnioskowano m.in. o uwzględnienie finansowania rewitalizacji linii kolejowej nr 203 na odcinku Krzyż-Gorzów WLKP z poziomu krajowego).

Pismem z dnia 22 czerwca 2021 r. przekazano do MFiRP listę przedsięwzięć priorytetowych województwa lubuskiego¹⁰.

(akta kontroli str. 463-552)

Negocjacje prowadzone od marca 2021 r. z marszałkami województw zakończono 23 czerwca 2021 r. (według Ministerstwa). W ich wyniku województwu lubuskiemu przyznano na realizację RPO na lata 2021-2027 łącznie kwotę 861,5 mln euro¹¹ (w tym 124,5 mln euro z rezerwy)¹².

(akta kontroli str. 671-687, 823-845)

W związku z zaproponowanym przez MFiPR podziałem środków (w ramach tzw. rezerwy), MWL skierował 7 lipca 2021 r. pisma dotyczące zaproponowanego podziału środków dla województwa lubuskiego¹³ do: Premiera¹⁴, MFiPR.

Pisma te były wynikiem zastrzeżeń władz województwa do zastosowanej przez MFiPR metodologii podziału środków z rezerwy¹⁵. Pisma o wsparcie starań¹⁶ Województwa Lubuskiego na rzecz zwiększenia środków skierowane zostały także do innych zewnętrznych podmiotów¹⁷, w tym do Komisji Europejskiej¹⁸.

MWL wskazał, że przy podziale tzw. rezerwy zastosowano inne indykatory aniżeli przy podziale tzw. alokacji podstawowej w wyniku czego udział Lubuskiego przy podziale rezerwy wyniósł 1,77% podczas gdy spodziewany był podział na poziomie 3,46%. MWL podkreślił, że metodologia podziału rezerwy nie została skonsultowana z regionami i zwrócił uwagę na fakt, iż zlekceważono m.in. poziom rozwoju województwa weryfikowany na podstawie m.in. przeciętnego wynagrodzenia i migracji młodych. MWL podkreślił, że dokonany podział rezerwy premiuje regiony Polski Wschodniej, które w przeciwieństwie do województwa lubuskiego korzystają z dedykowanego im odrębnego programu. MWL zaznaczył, że zastosowane przez MFiPR kryteria dotyczą poziomu krajowego a nie regionalnego, co jest niewłaściwe. MWL zwrócił ponadto uwagę, że nie otrzymał od MFiPR także odpowiedzi na uwagi i stanowisko ZWL do projektu kontraktu programowego zawarte w piśmie z dnia 1 czerwca 2021 r.¹⁹

(akta kontroli str. 554-589, 775-810)

⁹ Przykładowo w ramach Celu Polityki 2 województwo lubuskie zakładało 30% środków EFRR – zgodnie z projektem rozporządzenia UE), podczas gdy w projekcie Kontraktu Programowego MFiPR założyło minimum 37% środków EFRR.

¹⁰ Zestawienie przedsięwzięć priorytetowych województwa lubuskiego podzielono na podstawowe (30 przedsięwzięć) i rezerwowe (pięć przedsięwzięć). Szacunkowa wartość wskazanych w zestawieniu przedsięwzięć w złotych wynosiła 4.062.681.520,00 PLN, w tym podstawowych 3.278.219.880,00 PLN i rezerwowych 784.461.640,00 PLN. W piętnastu przedsięwzięciach przewidywano potencjalne wykorzystanie środków krajowych - głównie w ramach krajowego planu odbudowy.

¹¹ 645 506 882 euro w ramach EFRR oraz 215 961 415 euro w ramach EFS+.

¹² Informacja o przydzielonej kwocie środków MFiPR zaprezentowała Marszałkom województw pierwotnie w formie prezentacji w dniu 23 czerwca 2021r.

¹³ W piśmie wskazano, że województwo lubuskie liczyło na alokację na poziomie 983 mln euro.

¹⁴ Pisma z 7 lipca 2021 r. oraz 6 sierpnia 2021 r.

¹⁵ Przy podziale środków z tzw. rezerwy Ministerstwo zastosowało inną metodologię podziału niż przy alokacji podstawowej. UMWL przekazał 20 sierpnia 2021 r. do Premiera, MFiPR oraz Przewodniczącej Komisji Europejskiej ekspertyzę opracowaną w tym zakresie przez ekspertów z Komitetu Przestrzennego Zagospodarowania Kraju Polskiej Akademii Nauk oraz Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie.

¹⁶ Na dzień 31 sierpnia 2021 r. UMWL nie otrzymał jeszcze odpowiedzi na swoje pisma kierowane do podmiotów zewnętrznych.

¹⁷ Pisma w tej sprawie skierowano m.in. do Ambasadora Województwa Lubuskiego, p.o. Dyrektora oraz analityka politycznego Przedstawicielstwa Komisji Europejskiej w Polsce.

¹⁸ Pismo z 6 sierpnia 2021 r. DIZ.I.410.2.2021 skierowane do Przewodniczącej Komisji Europejskiej, oraz pismo z dnia 30 czerwca 2021 r. do Dyrektora Wydziału ds. Polski Dyrekcji Generalnej ds. Polityki Regionalnej i Miejskiej Komisji Europejskiej

¹⁹ Według stanu na dzień 13 września 2021 r. Urząd nie otrzymał odpowiedzi na ww. pisma.

Pismem z dnia 29 lipca 2021 r. (przekazanym do UMWL dnia 5 sierpnia 2021 r.) MFiPR przekazało do UMWL zmodyfikowany projekt Kontraktu programowego, w którym pozostawiono niezmienną kwotę alokacji tj. 861,5 mln euro) oraz odniesienie się do stanowiska ZWL z dnia 1 i 22 czerwca 2021 r.²⁰ W piśmie tym, Ministerstwo m.in.:

- wskazało oczekiwany poziom nakładów wynikający z koncentracji tematycznej i celów klimatycznych wskazując, że podane limity dotyczą wszystkich województw;
- uwzględniło postulat regionu dotyczący zwiększenia poziomu alokacji na pomoc techniczną (wzrost z 3% do 3,89%);
- zwróciło się o zweryfikowanie: listy przedsięwzięć priorytetowych oraz propozycji dotyczącej łącznej kwoty środków Funduszu Pracy do zabezpieczenia na projekty powiatowych Urzędów Pracy finansowanych w ramach EFS+;
- uzasadniło wprowadzenie zapisów dotyczących promocji.

(akta kontroli str. 691-728)

W piśmie z dnia 12 sierpnia 2021 r. MWL poinformowała MFiPR o braku akceptacji władz regionu przedstawionej propozycji oraz o oczekiwaniu przez ZWL na modyfikację zastosowanej metodologii podziału tzw. „rezerwy” przeznaczonej na programy regionalne. Poinformowano MFiPR, że ZWL nalega na modyfikację zastosowanej metodologii podziału środków z tzw. rezerwy przeznaczonej na programy regionalne i wskazano, że w tym zakresie przygotowywana jest dodatkowa argumentacja we współpracy z naukowcami i ekspertami w dziedzinie rozwoju regionalnego.

Pismem z dnia 31 sierpnia 2021 r. MWL przekazała do MFiPR stanowisko ZWL w sprawie uwag MFiPR dotyczących listy przedsięwzięć priorytetowych, w którym m.in. wniesiono o uzupełnienie wykazu odstępstw od linii demarkacyjnej między interwencją na poziomie krajowym i regionalnym o kwestie związane z projektami dotyczącymi budowy i rozbudowy odnawialnych źródeł energii (dalej OZE) w zakresie wytwarzania energii elektrycznej oraz ciepła na potrzeby danego źródła OZE oraz przyłączeniem do sieci²¹.

(akta kontroli str. 590-592, 726 - 768)

W związku z powyższym ZWL nie zatwierdził dotychczas Kontraktu programowego²². Według zastępcy Dyrektora Departamentu DIZ²³, z uwagi na toczące się negocjacje, na chwilę obecną nie jest znany termin zatwierdzenia Kontraktu programowego dla województwa lubuskiego na lata 2021-2027.

(akta kontroli str. 626)

W związku z przekazaniem przez MFiPR 30 lipca 2021 r. do UMWL projektu Umowy Partnerstwa zawierającego niezmienną wartość środków na realizację programu regionalnego, którą zaproponowało MFiPR w dniu 23 czerwca 2021 r., Urząd - przekazał uwagi za pośrednictwem Związku Województw RP. Z odpowiedzi przekazanej UMWL przez Związek Województw RP w dniu 18 sierpnia 2021 r.

²⁰ MFiPR nie ustosunkowało się do braku zmiany kwoty alokacji zaprezentowanej 23 czerwca 2021 r.

²¹ Zwrócono się m.in. o zwiększenie mocy z 0,5 MWe/0,5 MWth na 1 MWe/1 MWth w odniesieniu do projektów dotyczących wykorzystania promieniowania słonecznego i uwzględnienie tych zmian, jako odstępstwa od linii demarkacyjnej dla województwa lubuskiego na poziomie krajowym i regionalnym.

²² Według stanu na dzień 31 sierpnia 2021 r.

²³ Departament Zarządzania Regionalnym Programem Operacyjnym.

wynika, że przekazane uwagi, w tym dotyczące poziomu i metodologii dokonanej alokacji nie zostały uwzględnione.

(akta kontroli str. 846-855)

1.2. W celu przygotowania RPO na lata 2021-2027 m.in.:

- w dniu 14 maja 2019 r. przyjęto harmonogram prac nad projektem założeń oraz projektem RPO na lata 2021-2027. Zastrzeżono w nim, że ma on charakter indykatywny/może ulec zmianie w związku z brakiem: ram prawnych zarówno unijnych, jak i krajowych oraz ram finansowych.

Harmonogram zakładał m.in. przedłożenie ZWL projektu założeń RPO do końca czerwca 2019 r., przyjęcie wersji RPO po zakończeniu procesu negocjacji do końca 2020 r.;

(akta kontroli str. 5-16)

Według zastępcy Dyrektora Departamentu DIZ *powodem nieprzyjęcia projektu programu w terminie wskazanym w indykatywnym harmonogramie prac (...) były opóźnienia w ogłaszaniu dokumentów/przepisów wyższego rzędu, tj. rozporządzeń unijnych regulujących zasady realizacji polityki spójności (dokumenty zostały opublikowane w dzienniku urzędowym UE dopiero 30 czerwca 2021 r., a także toczące się w dalszym ciągu prace nad Umową Partnerstwa(...)). Wskazała również, że: z uwagi na to, iż przedmiotowy harmonogram ma charakter indykatywny, nie przewiduje się jego aktualizacji. (...) Aktualnie najważniejszy jest termin przedłożenia UP do KE, gdyż to ten termin wyznacza datę końcową złożenia programu do KE i determinuje cały proces przygotowania programu.*

(akta kontroli str. 619-620, 627-629)

- w dniu 2 lipca 2019 r. ZWL przyjął projekt założeń RPO na 2021-2027, został zaakceptowany. Przyjęte założenia zawierały m.in.:

- zwięzłe uzasadnienie wyboru celów szczegółowych;
- wyszczególnienie działań, typów beneficjentów i kategorii interwencji;
- proponowane formy finansowania;
- propozycje wskaźników produktu i rezultatu, które wynikały z rozporządzeń;
- koncepcje projektów pozakonkursowych.

Wobec braku rozporządzeń unijnych, aktów prawnych prawa krajowego, ram finansowych nie dokonano podziału środków finansowych pomiędzy poszczególne programy w ujęciu krajowym i regionalnym;

(akta kontroli str. 17-162)

- wyznaczono komórkę organizacyjną Urzędu odpowiedzialną za przygotowanie i koordynowanie prac nad RPO na lata 2021-2027, na szczelbu Departamentu²⁴, a w jego ramach Wydziału²⁵;

(akta kontroli str. 169-218)

- utworzono Zespół do spraw:

²⁴ Departament Zarządzania Regionalnym Programem Operacyjnym (DIZ) - uchwałą Zarządu Województwa z dnia 14 maja 2019 r., nr 34/499/19. zmieniająca uchwałę w sprawie ustalenia Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubuskiego w Zielonej Górze.

²⁵ Wydział Planowania Strategicznego - zarządzenie nr 2/2019 Dyrektora Departamentu Zarządzania Regionalnym Programem Operacyjnym z dnia 28 maja 2019 r. w sprawie podziału zadań i kompetencji oraz organizacji pracy i funkcjonowania Departamentu Zarządzania Regionalnym Programem Operacyjnym Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubuskiego w Zielonej Górze.

- opracowania RPO na lata 2021-2027²⁶, który systematycznie²⁷ organizował spotkania²⁸, na których m.in. opracowywano zasady realizacji programu, analizowano dokumenty związane z programowaniem przyszłej perspektywy unijnej powstających na szczeblu UE, krajowym oraz regionalnym, przygotowywano się do szacowania wskaźników;
- wypracowania zasad realizacji programów współfinansowanych ze środków unijnych na terenie województwa lubuskiego w nowej perspektywie finansowej na lata 2021-2027²⁹, w skład którego weszli przedstawiciele komórek organizacyjnych Urzędu. Zespół m.in. opiniował projekty aktów szczebla unijnego i krajowego dotyczących polityki spójności, dokumentów operacyjnych i wdrożeniowych.

(akta kontroli str. 219-250)

- identyfikowano i analizowano ryzyka związane z przygotowaniem RPO na lata 2021-2027, wymieniając³⁰ wśród zagrożeń opóźnienie w przygotowaniu projektu RPO, wskazując jako jego źródło: przedłużające się negocjacje w sprawie nowej perspektywy na linii kraj-UE, brak regulacji prawnych, dokumentów wykonawczych. (działania minimalizujące ryzyka opisano w punkcie 1.5. *wystąpienia pokontrolnego*);

- poprzez sporządzanie rocznych planów pracy Departamentu oraz systematyczne (kwartalne i roczne) składanie sprawozdań³¹ z ich realizacji, planowane i podjęte działania związane z przygotowaniem RPO na lata 2021-2027 były monitorowane. Dotyczyło to zarówno aspektów organizacyjnych np. zmiany regulaminu organizacyjnego, posiedzeń Zespołu oraz merytorycznych np. związanych z opracowaniem założeń, analizą potrzeb i potencjałów regionu w obszarach możliwych do objęcia wsparciem, projektu RPO oraz terminów.

(akta kontroli str. 251-329, 355-366)

1.3. Projekt RPO na lata 2021-2027 znajduje się w fazie przygotowań. Według stanu na dzień 31 sierpnia 2021 r. dokument ten zawiera część elementów określonych w art.14i oraz art.17 uopp³² w tym m.in.:

- wykaz CP oraz CS opatrzone odwołaniem do zasadności ich wyboru w oparciu o odpowiadające cele i kierunki ujęte w dokumentach unijnych, krajowych i regionalnych;
- priorytety i kierunki interwencji;
- oczekiwane rezultaty, które mogą zostać osiągnięte przez realizację programu (wskaźniki zostały dobrane z katalogu określonego rozporządzeniem ogólnym dla perspektywy 2021-2027 oraz ujętych we wspólnej liście wskaźników kluczowych);
- opis działań, które mogą uzyskać dofinansowanie w ramach programu (projekt zawiera opis przedmiotu interwencji, jej uzasadnienie i oczekiwane kierunki ze wskazaniem głównych typów projektów dla poszczególnych CS);

²⁶ Zarządzenie nr 4/2019 Dyrektora Departamentu Zarządzania Regionalnym Programem Operacyjnym z dnia 30 września 2019 r. w sprawie utworzenia Zespołu ds. opracowania regionalnego programu operacyjnego na lata 2021-2027.

²⁷ Co miesiąc.

²⁸ W skład Zespołu weszli pracownicy Departamentu odpowiedzialnego za przygotowanie RPO.

²⁹ Zarządzenie Marszałka Województwa Lubuskiego nr 137/2018 z dnia 17 grudnia 2018 r.

³⁰ W analizie ryzyka za 2020 i 2021 r.

³¹ Zgodnie z § 8 ust. 4-5, § 11 ust. 7 zarządzenia nr 135/2019 z dnia 14 listopada 2019 r. w sprawie ustalenia Regulaminu Kontroli Zarządczej w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Lubuskiego w Zielonej Górze.

³² Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (tj. Dz. U. z 2021 r. poz. 1057).

- źródła finansowania realizacji programu – program ma charakter dwufunduszowy finansowany ze środków EFRR oraz EFS.

Ze względu na braki regulacji prawnych (m.in. ustawy wdrożeniowej i wytycznych) oraz toczące się rozmowy nad ustaleniem ostatecznej kwoty podziału środków z tzw. rezerwy, dokument ten nie zawiera elementów dotyczących systemu realizacji programu³³. Według zastępcy Dyrektora DIZ elementy te będą sukcesywnie uzupełniane w miarę postępu uzgodnień w zakresie alokacji ostatecznej kwoty środków oraz ustanowienia ram prawnych.

(akta kontroli str. 607-608)

Elementami wymagającymi jeszcze uzupełnień pod kątem wymogów załącznika nr V rozporządzenia ogólnego³⁴ pozostają m.in.:

- opis działań na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji;
- wymiar terytorialny interwencji (według zastępcy Dyrektora DIZ trwają prace nad instrumentami i zakresem wsparcia w celu jego realizacji);
- aspekt międzyregionalny i międzynarodowy (według zastępcy Dyrektora DIZ dyskutowana jest sprawa ujęciem tego zagadnienia w RPO m.in. z partnerami w Brandenburgii w ramach Interreg);
- pomoc techniczna – rozdział znajdujący się w opracowaniu. Zakres wsparcia – według zastępcy Dyrektora DIZ jest uzależniony od ostatecznej alokacji na zadania objęte pomocą techniczną;
- warunki podstawowe – na poziomie regionalnym konieczne do osiągnięcia są warunki dla CP1 i CP3. Oba pozostają w ciągłym monitorowaniu. W przypadku warunku dla CP1 jest on już spełniony, w przypadku warunku dla CP3 jego wypełnienie nastąpi w wyniku realizacji dokumentu o charakterze strategicznym, którego opracowanie zostało zlecone podmiotowi zewnętrznemu. Stan realizacji tego warunku stanowi przedmiot monitorowania i sprawozdawczości do MFIR. Wyniki prowadzonego monitoringu zasilą część RPO na późniejszym etapie.
- partnerstwo – rozdział ten zostanie uzupełniony w końcowej fazie prac nad programem – m.in. w zakresie włączenia partnerów w proces programowania (zespoły robocze, konsultacje społeczne, konsultacje branżowe) oraz plan partnerów na kolejnych etapach realizacji programu.

Zapisy RPO w tym zakresie zostaną uzupełnione po ustandaryzowaniu poszczególnych obszarów wsparcia oraz ostatecznym określeniu zakresu interwencji programu.

(akta kontroli str. 604-608)

³³ Docelowo system instytucjonalny zostanie uwzględniony w zakresie określonym rozporządzeniem ogólnym po podjęciu decyzji dotyczącej instytucji na poziomie samego programu: Instytucji Zarządzającej, Pośredniczącej, Wdrażającej, a także w oparciu o informacje przekazane przez IK UP w zakresie instytucji szczebla krajowego włączonych w realizację programów regionalnych.

³⁴ Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej (Dz. Urz. UE L231/159 - dalej rozporządzenie ogólne).

Według zastępcy Dyrektora DIZ: *Na obecnym etapie projekt regionalnego programu obejmuje najistotniejsze, z punktu widzenia odbiorcy pomocy informacje w zakresie planowanej interwencji samego RPO i poszczególnych CP. Nie zawiera zatem wszystkich elementów określonych na poziomie rozporządzenia. Jednocześnie trwają działania aby uzyskać pełną zgodność zawartości projektu z wymogami załącznika nr V. Planuje się, że zgodność co do formy dokumentu nastąpi na końcowym etapie prac nad dokumentem, jego treść zostanie przełożona (czynność techniczna) do formatu określonego w rozporządzeniu.*

(akta kontroli str. 604)

Opierając się na dotychczas otrzymanych informacjach z MFIPR, zastrzegając sobie prawo do dokonania zmian w przypadku zwiększenia środków dla Województwa Lubuskiego (szerzej opisano w punkcie 1.1 wystąpienia pokontrolnego), Urząd w dniu 22 lipca 2021 r. dokonał wstępnego podziału alokacji EFS+ na cele szczegółowe projektowanego RPO³⁵.

Alokacja przyznanej kwoty 861 468 297,00 euro przedstawia się na dzień 31 sierpnia 2021 r. następująco:

- CP1³⁶ finansowany w ramach EFRR – 80 672 713,94 euro,
- CP2³⁷ finansowany w ramach EFRR – 186 167 801,40 euro,
- CP3³⁸ finansowany w ramach EFRR – 124 111 867,60 euro,
- CP4³⁹ finansowana w ramach EFS – 207 556 518,00 euro, w ramach finansowana w ramach EFRR – 105 495 087,46 euro,
- CP5⁴⁰ finansowany w ramach EFRR – 124 111 867,60 euro,
- PT EFRR - 24 947 544,00 euro,
- PT EFS - 8 404 897,00 euro.

(akta kontroli str. 568-573, 811-812)

1.4. Urząd zawarł dwie umowy z podmiotami zewnętrznymi dotyczącymi sporządzenia analizy/raportu dotyczących RPO na lata 2021-2027, o łącznej wartości 290,5 tys. zł, w tym:

- umowę z dnia 18 września 2019 r. dotyczącą sporządzenia ewaluacji Programu Rozwoju Innowacji Województwa Lubuskiego (dalej *PR*) w kontekście wsparcia innowacyjności oraz badań i rozwoju w ramach RPO-Lubuskie 2020, na kwotę 40,5 tys. zł;
- umowę z dnia 9 marca 2021 r. dotyczącą sporządzenia analizy *ex-ante* w zakresie możliwości zastosowania instrumentów finansowych w ramach

³⁵ Pismo w tej sprawie przekazano do Ministerstwa 28 lipca 2021 r. Udział EFS+ w łącznej wartości środków został wyliczony na podstawie procentowego udziału alokacji programów regionalnych na fundusze, jaki został przedstawiony przez Ministerstwo na spotkaniu roboczym z przedstawicielami regionów. Dokonany podział spełnia warunki koncentracji tematycznej w obszarze włączenia społecznego (25% środków na cele szczegółowe h-m).

³⁶ CP1 - Innowacje, rozwój MŚP, transformacja gospodarcza, Badania i rozwój. Środki podzielono na cztery CS.

³⁷ CP2 – Środowisko, Gospodarka niskoemisyjna, odpady, ścieki, OZE, zmiany klimatu, transport miejski. Środki podzielono na osiem CS.

³⁸ CP3 – Transport – jeden cel szczegółowy.

³⁹ CP4 – Edukacja, rynek pracy, włączenie społeczne w ramach EFS oraz Zdrowie kultura, infrastruktura społeczna w ramach EFRR. Środki w ramach EFS podzielone na dziewięć CS a w ramach EFRR na cztery CS.

⁴⁰ CP5 – Wymiar terytorialny, wsparcie obszarów miejskich i wiejskich, ZIT, IIT, LGD. Środki podzielone na dwa CS.

RPO dla województwa lubuskiego na lata 2021-2027, na kwotę 250,0 tys. zł⁴¹.

(akta kontroli str. 332)

Badanie prawidłowości wykonania umowy z dnia 18 września 2019 r. oraz sposobu wykorzystania sporządzonego w wyniku jej realizacji raportu, w opracowywanym projekcie RPO na lata 2021-2027, wykazało m.in., że:

- koszt realizacji umowy wyniósł 40,5 tys. zł;
- w raporcie końcowym zawarto ocenę aktualności celów PRI oraz trafności wyboru inteligentnych specjalizacji województwa lubuskiego, sporządzono wnioski i rekomendacje dotyczące inteligentnych specjalizacji pod kątem skuteczności ich wspierania/oceny rozwoju specjalizacji oraz wyzwań wynikających z przyszłej perspektywy finansowej UE oraz analizę oddziaływania inteligentnych specjalizacji na rozwój gospodarczy regionu, co było zgodne z zakresem wyznaczonym w umowie;
- wyniki sporządzonej ewaluacji wykorzystano w czterech celach szczegółowych⁴², CP1 pn. *Bardziej inteligentna Europa dzięki wspieraniu innowacyjnej i inteligentnej transformacji gospodarczej* opracowywanego projektu RPO na lata 2021-2027.

(akta kontroli str. 163-168, 332-340)

Dodatkowo, w ramach tzw. pracy własnej w Urzędzie sporządzono, sześć opracowań własnych wykorzystywanych w opracowywaniu projektu RPO na lata 2021-2027. Dotyczyły one m.in. analizy: sprawozdań z realizacji Planu Inwestycyjnego i Promocji Gospodarczej Województwa Lubuskiego; sytuacji społeczno-ekonomicznej województwa lubuskiego w obszarach oddziaływania EFS.

(akta kontroli str. 330-331)

1.5. W UMWL, w toku prac nad projektem RPO na lata 2021-2027 na bieżąco analizowano ryzyka związane z przygotowaniem programu. W kwartalnych sprawozdaniach z realizacji zadań przez zaangażowane w ten proces komórki UMWL uaktualniano informacje o wykonanych zadaniach i stanie realizacji niezakończonych zadań.

W analizach ryzyka na lata 2020 i 2021 wskazywano m.in. na:

- przedłużające się negocjacje w sprawie nowej perspektywy na linii kraj-KE;
- opóźnienia w przyjmowaniu dokumentów wykonawczych;
- brak spełnienia na poziomie kraju lub regionu warunków podstawowych.

Jako środki zapobiegawcze wpisywano monitorowanie stanu negocjacji, przyjmowania dokumentów wykonawczych oraz warunków podstawowych, prowadzenie przygotowań w oparciu o dostępne materiały.

(akta kontroli str. 219-261, 330-331)

⁴¹Umowa jest w trakcie wykonania.

⁴² Cel szczegółowy (i) pn. *Zwiększenie potencjału w zakresie badań i innowacji oraz wykorzystanie zaawansowanych technologii*; cel szczegółowy (ii) pn. *Czerpanie korzyści z cyfryzacji dla obywateli, przedsiębiorstw i rządów*; Cel szczegółowy (iii) pn. *Zwiększenie wzrostu i konkurencyjności MSP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne*; Cel szczegółowy (iv) pn. *Rozwijanie umiejętności na rzecz inteligentnej specjalizacji, transformacji przemysłowej i przedsiębiorczości (EFS)*.

Zastępca Dyrektora DIZ jako główne ryzyko wskazała opóźnienia w zatwierdzaniu kluczowych dokumentów organizujących wsparcie na poziomie unijnym⁴³ i krajowym⁴⁴. Drugi projekt Umowy Partnerstwa UMWL otrzymał z Ministerstwa 30 lipca 2021 r. Na dzień 31 sierpnia br. dokument ten nie został jeszcze przedłożony KE do akceptacji. Województwo Lubuskie nie ma wpływu na te opóźnienia, a podjęcie działań naprawczych w tym zakresie jest niemożliwe.

(akta kontroli str. 621-626)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym obszarze

OBSZAR

2. Przygotowanie prawne i organizacyjne systemu wdrażania Funduszy Polityki Spójności na lata 2021-2027

Opis stanu
faktycznego

2.1. UMWL nie przyjmował i nie planuje przyjęcia aktów prawa miejscowego w związku z opracowywanym RPO. Według zastępcy Dyrektora DIZ w związku z przygotowywanym RPO na lata 2021-2027 nie było potrzeby wprowadzania zmian do aktualnie obowiązujących aktów prawa miejscowego, gdyż nie są one związane obszarowo z regionalnym programem operacyjnym ani procesem jego wdrażania.

(akta kontroli str. 619, 623)

2.2. UMWL nie przyjął dotychczas harmonogramu przygotowania Szczegółowego Opisu Priorytetów (dalej SzOP) dla programu regionalnego na lata 2021-2027. Według zastępcy Dyrektora DIZ wynikało to z braku kluczowych dokumentów dotyczących perspektywy finansowej na lata 2021-2027 oraz braku możliwości określenia daty ich przyjęcia.

Zastępca Dyrektora DIZ wskazała ponadto, że ze względu na to, że Umowa Partnerstwa dla realizacji polityki spójności 2021-2027 w Polsce nie została jeszcze przekazana do akceptacji KE, a Krajowy Plan Odbudowy (KPO) nie został przyjęty przez KE (w związku z czym nie ma możliwości ustalenia demarkacji interwencji pomiędzy programem regionalnym a KPO), projekt regionalnego programu nie może być przekazany do KE w celu akceptacji. (...) Powyższe kwestie uniemożliwiają ostateczne określenie zakresu i rodzaju wsparcia oraz wartości wskaźników, tj. podstawowych informacji, które powinny znaleźć się w SzOP (...). Ponadto Ministerstwo nie przyjęło jeszcze „ustawy wdrożeniowej” oraz wytycznych w zakresie szczegółowego opisu osi priorytetowych (priorytetów) krajowych i regionalnych programów operacyjnych na lata 2021-2027, co również uniemożliwia prace nad dokumentem. UMWL będzie dążył do przyjęcia tego dokumentu w możliwie najszybszym terminie po przyjęciu ww. dokumentów zewnętrznych.

(akta kontroli str. 619-620, 625-626)

⁴³ Pakiet kluczowych pięciu rozporządzeń polityki spójności na lata 2021-2027 (rozporządzenie ramowe, rozporządzenie w sprawie EFRR/FS, rozporządzenie w sprawie EFS+, rozporządzenie w sprawie Interreg, rozporządzenie w sprawie Funduszu Sprawiedliwej Transformacji) warunkujących prawidłowe przygotowanie RPO i oraz systemu instytucjonalnego dla przyszłej perspektywy finansowej UE został opublikowany 30 czerwca 2021 r.

⁴⁴ Na poziomie krajowym Ministerstwo zaprezentowało podział środków dedykowanych poszczególnym programom i regionom w formie prezentacji 23 czerwca 2021 r.; brak krajowej ustawy wdrożeniowej oraz wytycznych Ministerstwa.

Ministerstwo pismem z dnia 9 sierpnia 2021 r. przesłało do regionów pismo w sprawie roboczej konsultacji projektu Wytycznych w zakresie szczegółowego opisu priorytetów (SzOP) krajowych i regionalnych programów na lata 2021-2027. Uwagi UMWL do tego projektu zostały przekazane do Ministerstwa w dniu 27 sierpnia 2021 r. Miały one przede wszystkim charakter techniczny związany z koniecznością doprecyzowania zakresu danych w poszczególnych polach oraz dotyczyły wyjaśnienia zakresu tematycznego poszczególnych pól centralnego systemu MFIPR (dalej CST). UMWL wskazał, że opracowanie bardziej szczegółowych uwag do wytycznych i wzoru SzOP możliwe będzie po zapoznaniu się z informacjami na temat funkcjonowania CST.

(akta kontroli str. 769-773)

Według zastępcy Dyrektora DIZ (z dnia 2 września 2021 r.) prace nad wytycznymi w zakresie SzOP znajdują się obecnie na wczesnym etapie, a zaproponowane przez Ministerstwo narzędzie służące do ich przygotowania (Centralny system informatyczny CST2021) nie jest jeszcze gotowe i nie jest znany termin jego udostępnienia regionom.

(akta kontroli str. 774)

2.3 Według zastępcy Dyrektora DIZ system instytucjonalny RPO na lata 2021-2027 może zostać opracowany po przyjęciu regulacji prawnych, w tym m.in. ustawy wdrożeniowej i wytycznych Ministerstwa. Dyrektor wskazała również, że: (...) *Podobnie jak struktury instytucjonalne 2014-2020 tworzyły się podczas realizacji perspektywy 2007-2013, tak obecnie w istniejącym systemie tworzone będą struktury Funduszy Europejskich Województwa Lubuskiego 2021-2027. (...) Na chwilę obecną nie są przewidywane znaczące zmiany w systemie zarządzania i kontroli, który w ramach audytów instytucji zewnętrznych jest oceniany pozytywnie. Na dzień dzisiejszy można stwierdzić, iż w związku z brakiem potrzeby wydzielenia Instytucji Certyfikującej, która nie została uwzględniona w rozporządzeniu ogólnym niezbędna będzie reorganizacja w tym zakresie. Niemniej, decyzje w tej sprawie zostaną podjęte po wejściu w życie ustawy wdrożeniowej oraz wytycznych ministra. Należy mieć na względzie, że pracownicy komórki IC w dalszym ciągu kontynuować będą swoje działania związane z zamknięciem perspektywy 2014-2020, a w nowym systemie mogą realizować zadania z zakresu rozliczeń z Komisją Europejską, dzięki czemu ich potencjał i doświadczenie zostaną wykorzystane.*

Dodatkowo należy mieć na uwadze, że przy opracowywaniu systemu instytucjonalnego nowej perspektywy determinantą będzie także wysokość środków Programu przeznaczonych na współfinansowanie obsługi Programu, tj. pomoc techniczna. Fundusze przewidziane na pomoc techniczną, z której finansowany jest system instytucjonalny, będą niższe niż środki przyznane w latach 2014-2020 na ten cel. Dlatego można założyć, iż wykorzystane zostaną istniejące sprawdzone rozwiązania instytucjonalne z pewnymi modyfikacjami uzależnionymi od przyjętych dokumentów na poziomie krajowym.

(akta kontroli str. 341)

Realizacja obowiązku określonego w art. 49 rozporządzenia ogólnego dotyczącego zapewnienia przejrzystości wdrożenia Funduszy i komunikacji na temat programów nastąpi poprzez przygotowanie strony internetowej na podstawie szablonów przekazanych przez Ministerstwo, spójnych z nowym portalem Funduszy Europejskich.

Według zastępcy Dyrektora DIZ pracownicy Urzędu systematycznie uczestniczyli w spotkaniach Grupy Sterującej do spraw Informacji i Promocji Funduszy

Europejskich⁴⁵. Na jednym z nich m.in. poinformowano uczestników o opóźnieniu prac nad nowym portalem Funduszy Europejskich w związku z koniecznością ponownego przeprowadzenia procedury przetargowej dotyczącej wyboru wykonawcy portalu⁴⁶. Według informacji uzyskanej przez Urząd z Ministerstwa przekazanie szablonów RPO województwom nastąpi w I kwartale 2022 r. *Przeprowadzenie/sfinalizowanie przez Ministerstwo postępowania dotyczącego stworzenia portalu FE warunkuje stworzenie portali regionalnych, które analogicznie do obecnie wykorzystywanych (w perspektywie 2014-2020) mają mieć ujednolicony wygląd i funkcjonalność. Tym samym nie jest możliwe rozpoczęcie prac związanych z udzieleniem zamówienia dotyczącego stworzenia strony (portalu regionalnego) w zakresie Programu Regionalnego w perspektywie 2021-2027.*

(akta kontroli str. 342-354)

Według zastępcy Dyrektora Departamentu DFR, w Urzędzie nie podejmuje się działań w zakresie stworzenia lokalnych systemów teleinformatycznych do obsługi elektronicznej RPO na lata 2021-2027. W ramach perspektywy 2021-2027 Ministerstwo przygotowuje centralny system teleinformatyczny (CST2021), który będzie wykorzystywany do przesyłania przez Urząd danych do Komisji Europejskiej. Urząd planuje korzystać wyłącznie z systemu CST2021. Według założeń, system ten będzie obejmował m.in. system SL2021⁴⁷ oraz WOD2021 – obsługujący wnioski o płatność⁴⁸.

(akta kontroli str. 342-344)

2.4. W ramach realizacji obecnej perspektywy RPO Lubuskie 2020 – zaangażowanych jest 247 osób w ramach trzech Departamentów⁴⁹. Większość pracowników, to osoby z wieloletnim doświadczeniem w ramach wdrażania i zarządzania Programami Regionalnymi, których wiedza – według zastępcy Dyrektora DIZ zostanie wykorzystana w perspektywie finansowej 2021-2027⁵⁰.

W zakresie zaplecza technicznego prowadzone są cykliczne dostawy niezbędnego sprzętu i wyposażenia. W związku z faktem, że w projektach nowych regulacji nie ma informacji na temat Instytucji Certyfikującej – decyzje, co do funkcjonowania tej komórki na etapie wdrażania nowej perspektywy pozostawiono na późniejszy etap. Obowiązki tej komórki związane z obecną perspektywą zakończą się dopiero w 2025 roku. W ramach województwa lubuskiego nie będzie realizowany program dot. Funduszu Sprawiedliwej Transformacji, stąd nie jest planowane przypisanie komórkom/instytucjom zadań związanych z tym obszarem.

(akta kontroli str. 668-670)

Według wyjaśnień zastępcy Dyrektora DIZ, dla perspektywy 2014-2020 zadania dotyczące rachunkowości realizuje wyodrębniona w ramach struktur UMWL komórka – Instytucja Certyfikująca, która realizuje swoje zadania z uwzględnieniem rozdziału funkcji pomiędzy Instytucją Zarządzającą RPO-L2020 a IC RPO-L2020. Natomiast brak zatwierdzonej ustawy o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności w perspektywie finansowej 2021-2027, w szczególności brak opracowanych i zatwierdzonych wytycznych dotyczących wdrażania funduszy strukturalnych, w tym przede wszystkim wytycznych dot. certyfikacji, uniemożliwia

⁴⁵ Grupa działająca przy Ministerstwie.

⁴⁶ Spotkanie odbyło się 31 maja 2021r.

⁴⁷ W perspektywie finansowej 2014-2020 system wykorzystywany do obsługi wniosków o płatność, kontaktu z beneficjentami, jak i raportowania danych do Komisji Europejskiej.

⁴⁸ W perspektywie finansowej 2014-2020 do składania wniosków o płatność wykorzystywany był lokalny system LSI2020.

⁴⁹ Zarządzania RPO - DIZ, Programów Regionalnych – DFR, Europejskiego Funduszu Społecznego – DFS.

⁵⁰ Dodatkowo, przewiduje się zorganizowanie dla tych osób szkoleń.

na obecnym etapie przypisanie komórkom UMWL zadań w zakresie rachunkowości, zgodnie z art. 76 rozporządzenia ogólnego.

(akta kontroli str. 633)

2.5. Analiza dotycząca zdolności beneficjentów do współfinansowania projektów przewidzianych w ramach przygotowywanego RPO na lata 2021-2027 odbywała się na podstawie spotkań i danych przekazywanych przez potencjalnych beneficjentów. I tak m.in.:

- w przypadku jednostek samorządu terytorialnego (dalej JST) UMWL dysponuje zestawieniem planowanych do realizacji projektów, które zostały zgłoszone przez JST podczas spotkania w dniu 27 lipca 2021 r., co pozwala zorientować się w zdolności finansowej potencjalnych beneficjentów;

- na przełomie 2017 i 2018 roku UMWL przeprowadził wśród przedsiębiorców badanie ankietowe dotyczące posiadanego przez te podmioty potencjału badawczo-rozwojowego. Z analizy ankiet wynikało, że w latach 2018-2023 blisko 65% przedsiębiorców planuje aplikować o dofinansowanie na projekty badawczo-rozwojowe. W marcu 2020 r. rozpoczęto ankietyzację przedsiębiorców w zakresie ich planów na lata 2020-2027. Miała ona charakter ciągły i pozwalała diagnozować potencjalne wykorzystanie funduszy strukturalnych w regionie przez tę grupę potencjalnych beneficjentów. Informacje od przedsiębiorców pozyskiwane były także w ramach Lubuskiego Forum Innowacji (działającego od lutego 2021 r.), a w II kwartale 2021 r. rozpoczął się przegląd inteligentnych specjalizacji województwa lubuskiego na platformie internetowej.

(akta kontroli str. 813-815)

2.6. W odniesieniu do mechanizmów upraszczających możliwych do wykorzystania w nowej perspektywie 2021-2027, wskazano m.in.:

- weryfikacja na próbie dokumentów księgowych przedstawianych przez beneficjentów we wnioskach o płatność;
- możliwość połączenia oceny formalnej z oceną merytoryczną w jeden proces – co znacznie skraca czas wyboru projektów do dofinansowania;
- jednolity sposób rozliczania projektów w ramach określonego naboru – na zasadzie kwot ryczałtowych dla małych projektów (do 100 tys. euro) oraz na podstawie rzeczywiście poniesionych kosztów dla projektów większych;
- zastosowanie uproszczonych metod rozliczania wydatków określonych w rozdziale 6.6 Wytocznych w zakresie kwalifikowalności wydatków, tj. kwot ryczałtowych i stawek ryczałtowych kosztów pośrednich;
- zastosowanie stawek jednostkowych przy rozliczaniu kursów językowych – co ułatwiało beneficjentom przygotowanie budżetu projektu i efektywniejszą realizację planowanych rezultatów;
- weryfikacja na próbie dokumentów na etapie sprawdzania wniosków o płatność;
- możliwość zwiększenia alokacji konkursu po opublikowaniu listy projektów wybranych – w przypadkach wyczerpania dostępnego limitu środków i jednoczesnym spełnieniu przez wnioskujących warunków formalnych i merytorycznych;
- wprowadzenie szkoleń online dla potencjalnych Wnioskodawców przed każdym naborem wniosków - co pozwalało na eliminowanie części błędów popełnianych przez wnioskujących;
- opracowanie wspólnego Regulaminu udzielania bezzwrotnego wsparcia przez Ośrodki Wsparcia Ekonomii Społecznej.

(akta kontroli str. 688-690)

2.7. W UMWL monitorowano przygotowania do opracowania systemu wdrażania RPO. Według wyjaśnień Zastępcy Dyrektora DIZ - identyfikacja problemów i ewentualnych ryzyk będzie następowała sukcesywnie wraz z przyjmowaniem dokumentów określających ostateczne ramy prawne na poziomie unijnym i krajowym. Aktualnie wszelkie projekty dokumentów dotyczących perspektywy 2021-2027 są szczegółowo analizowane. Brak ostatecznych ram prawnych i wytycznych ministerialnych opóźnia dokonanie ostatecznej identyfikacji i oceny ryzyk.

(akta kontroli str. 619-625)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym obszarze.

OBSZAR

IV. Uwagi i wnioski

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag ani wniosków.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Zielonej Górze. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Zielona Góra, 14 września 2021 r.

Kontrolerzy
Krzysztof Hofman
specjalista k.p.

.....
podpis

Anna Tronowicz
główny specjalista k.p.

.....
podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Zielonej Górze
p.o. Dyrektora

Włodzimierz Stobrawa

.....
podpis